

Until the גולל is closed up

עד שיסתם הגולל¹ –

OVERVIEW

The גמרא states that according to יהושע ר' the אבילות becomes effective when the גולל is closed up. תוספות discusses at length the meaning of גולל.

בכמה מקומות פירש רש"י דגולל הוא כיסוי ארון ודופק היינו קרשים שבצידי הארון -
'דופק', in many places, explains that 'גולל' is the cover of the coffin, and 'רש"י' are the side boards of the coffin -

ונקרא דופק על שם שהגולל דופק עליו וכעין זה פירש בערוך² -
And the sideboards are called דופק because the גולל 'knocks' on the דופק (דופק means knocking), and the ערוך offered a similar translation.

תוספות asks:

וקשה לרבינו תם דאמר בפרק מי שמתו (ברכות יט, ב ושם) מדלגין היינו על גבי ארונות -
And the ר"ת has a difficulty with this translation, for ר' אלעזר בר צדוק (who was a כהן) said in a ברייתא in פרק מי שמתו, we would skip on top of the coffins to greet מלכי ישראל, etc. -

ואיך היו מדלגין והלא הגולל והדופק מטמא באהל³ כדאמרין בהעור והרוטב (חולין קנב, ושם) -
But how were they allowed to skip over the coffins, since the גולל ודופק (of a coffin) is מטמא as a 'tent' as the גמרא states in פרק העור והרוטב –

תוספות asks an additional question:

ועוד דבפרק בהמה המקשה (שם עב, ב') דריש על פני השדה⁵ לרבות גולל ודופק -
And furthermore על פני השדה of פסוק derives from פרק בהמה המקשה in ר"ע that it includes the גולל ודופק that they are מטמא (if one touches them) –
ולפירוש הקונטרס הלא ארון אינו על פני השדה⁶ -

However, according to רש"י's interpretation, the coffin is not 'on the face of the field', so how can we derive גולל ודופק, which is a part of the coffin, from the words

¹ גולל will discuss the meaning of the word תוספות.

² The ערוך writes that the גולל is the stone covering the grave and דופק are two stones on the side of the grave. It seems that according to the ערוך the מת was not buried in a coffin but they put stones overhead and by his sides.

³ One becomes טמא by דבר טמא whether the טמא דבר hovers over him or whether he hovers over the טמא דבר. According to רש"י that the גולל is the cover of the ארון, when they skipped over the ארון, they were skipping over the גולל, and so they became טמא through טומאת אוהל, which is forbidden to a כהן.

⁴ It is on עב, א.

⁵ The פסוק in שם, יט, טז reads; 'והיה על פני השדה'.

⁶ A coffin is generally buried in the ground and is not על פני השדה.

השדה, which indicate something which is open to the air.

פירש"י justifies תוספות:

ואומר הרב רבינו דוד מנצינבורק כי לפרש"י [דריש] לרבות גולל ודופק שפירש -

And to ע"פ השדה we derive from רש"י that according to ה"ר דוד מנצינבורק include a גולל ודופק, which became separated from the coffin and is lying 'on the field' that it is מטמא -

דלא מרבינן מעל פני השדה דמטמא אלא כשפירש -

For we only include from השדה ע"פ that the גולל ודופק is מטמא, when it is separated from the coffin and it is in the open -

אבל בעוד שהוא טמון בטל אגב קרקע ולא מטמא באוהל -

However, when the גולל ודופק is still hidden and buried in the ground it is nullified (from being מטמא) as part of the ground and is not באוהל. This explains the דרשה of ע"פ השדה of ר"ע

והשתא אתי נמי שפיר ההיא דמדלגים היינו על גבי ארונות⁷ -

And now according to this explanation, that גמרא of 'we were skipping over the ארונות' will be properly understood, because those ארונות were buried, therefore they are not מטמא.

תוספות offers an alternate solution to explain 'היינו מדלגים ע"ג ארונות':

ועוד יש מתרצים אף על גב דגולל מטמא באהל -

And additionally there are those who answer (the first question of מדלגין) that even though a גולל is באהל מטמא -

מכל מקום יכולין לדלג ולטמאות עצמם בגולל -

Nevertheless the כהנים were permitted to jump over and be מטמא themselves from the גולל -

דתניא במסכת שמחות (פרק ד') כל טומאה שאין נזיר מגלח עליה⁸ אין כהן מזהר עליה -

For we learnt in a ברייתא, 'any טומאה for which a נזיר is not required to shave off his hair for it, a כהן is not prohibited from defiling himself to it.

תוספות rejects this answer:

ואמר רבינו תם דמשובשת היא דהא רביעית דם אין נזיר מגלח עליה -

And the ר"ת replied that this ברייתא is erroneous, for we know that a נזיר is not

⁷ It would seem that they were מדלג over the graves in which there were ארונות. However רש"י there in ה"ה ד"ה ברכות ד"ה writes מארון לארון; which indicates that the ארונות were not buried.

⁸ There are certain טומאות (including גולל ודופק) that even if a נזיר became טמא with these טומאות he does not stop his נזירות and does not cut off his hair (but continues with his נזירות). See נזיר נד, א.

- blood of רביעית if he comes into contact with only מגלח

כדתנן בנזיר (דף נד,א ושם) וכהן מוזהר עליה⁹ -

As we learnt in a משנה in מזיר, מסכת נזיר, and nevertheless a כהן is prohibited from touching a דם רביעית. Therefore that was an erroneous ברייתא.

אaron has an additional question on פרש"י that גולל ודופק are part of the תוספות

ועוד הקשה דתניא בעירובין (דף טו,ב) כל דבר שיש בו רוח חיים -

ר"מ, מסכת עירובין in ברייתא, that we learnt in a ר"ת asked additionally, that we learnt in a said anything which has within it the breath of life (it is alive) -

אין עושין ממנו לא גולל לקבר כולי¹⁰ -

We do not make it as a גולל for a grave, etc. -

ולפירוש הקונטרס וכי דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים -

However according to רש"י, is it usual to make the cover of a coffin from animals; why is this rule even taught, since it is so unlikely to happen -

answers: תוספות

ויש לומר אף על גב דאין דרך לעשות כסוי ארון מבעלי חיים -

And one can say; even though it is unusual to make coffin covers from animals -

מכל מקום כמה דברים אשכחן דלא שכיח ומיירי בהן הש"ס לדרוש ולקבל שכר -

Nevertheless we find many unusual cases which the גמרא discusses in order to study and receive a reward, for studying even the most unusual circumstances -

כדאמרין בפרק המקשה (חולין ע,א) בלעתו חולדה והוציאתו והכניסו ויצא מאליו מהו -

As the גמרא queries in פרק המקשה; 'a weasel swallowed the fetus in the womb, and took the swallowed fetus out of the womb (while it was inside the weasel) and then placed the swallowed fetus back inside the womb and coughed it out into the womb and then the fetus left the womb on its own; what is the ruling regarding whether this fetus is a פטר רחם (since initially it exited the womb encased by the weasel and did not touch the הרחם). The גמרא there asks another (strange) query -

הדביק שני רחמים ויצא מזה לזה מהו אף על פי שלא יבא לעולם -

He attached the openings of two wombs to each other and the fetus emerged from one womb into the other womb; what is the ruling whether the second animal is considered to have had a פטר רחם (since it emerged into the world from the רחם of the second animal); the גמרא asks these unusual queries even though these two cases will never happen, nevertheless the גמרא there discusses it, similarly the

⁹ See מהרש"א and תוס' ברכות יט,ב ד"ה מדלגין שם.

¹⁰ This means that if an animal is used as a גולל it is not מטמא as a גולל.

גולל can discuss regarding using a בעל חי as a גולל.

גולל ודופק offers his translation of תוספות:

ורבינו תם מפרש דגולל היינו מצבה שהיא אבן גדולה -

And the ר"ת explained that גולל is a tombstone, which is a large stone -

ולשון גולל שייך על האבן כדכתיב וגללו את האבן¹¹ (בראשית כט¹²) -

And the word גולל applies to a stone as it is written, 'and they would roll the stone'; using the term גולל for a [large] stone -

ודופק הן שתי אבנים אחת לראשה ואחת לרגלה של מצבה -

And דופק are two smaller stones one at the head and the other at the foot of the מצבה (to support the מצבה) -

תוספות explains the גמרא of רוח חיים according to his interpretation:

ופעמים כשאין המצבה מזומנת מעמידין שם בהמה או דבר אחר לסימן -

For occasionally when the מצבה is not ready, people place there an animal or something else for a marker, to show there is a grave here -

תוספות explains the case of ארונות ע"ג ארונות:

ובהיה דמדלגין לא היה שם מצבה ומחמת המת לא היו מיטמאין -

And regarding that story of 'מדלגין', there was no מצבה (or גולל) by those ארונות, and they also did not become טמא because they hovered over the dead body in the coffin -

דרוב ארונות יש בהן פותח טפח¹³ -

Since most ארונות have an opening of a טפח, which does not allow the טומאה to leave the ארון. Therefore they did not become טמא.¹⁴

תוספות anticipates a difficulty on פר"ת:

ולא תקשה לרבי יהושע מאימת חל אבילות כשאין שם מצבה¹⁵ -

¹¹ Presumably the large מצבה was called גולל because it needed to be rolled on account of its heaviness.

¹² [ויצא] פסוק ג'.

¹³ The rule is if there is a covering over the מת, it depends; if there is no space of a טפח between the מת and the covering, the טומאה of the מת 'bursts' through the covering (אהל) and is מטמא anything above the מת. However if there is a טפח of space between the covering and the מת, the טומאה is confined in that space and anything above the covering does not become טמא.

¹⁴ However according to רש"י that the גולל is the covering of the coffin and גולל is מטמא, they would have become טמא by hovering over the גולל of the coffin.

¹⁵ ר"י ruled that אבילות begins משיסתם הגולל. According to רש"י that גולל means the coffin, the אבילות begins as soon as the coffin is covered; however according to the ר"ת that גולל is a מצבה, what happens when they do not put up a מצבה immediately at the time of burial, when does the אבילות begin? See 'Thinking it over'.

And you should not ask; according to ר' יהושע when does the אבילות begin when there is no מצבה?!

replies, that is not difficult - תוספות

דיש לומר דכי מהדרי אפייהו דקוברין -

For we can say that when the gravediggers turn their faces away from the grave (they finished the burial process), that is when the אבילות begins if there is no מצבה -

כדאמרינן במועד קטן (דף כב,א) דהנהו דלא אזלי בתר שכבא מכי מהדרי אפייהו -

As רבא said in מו"ק; 'that those who do not follow after the deceased to the cemetery, as soon as they turn their face away (and begin returning home) the אבילות begins for them'.

asks: תוספות

וקשה לרבינו יצחק על פירוש רבינו תם דתניא בתוספתא דאהלות בפרק¹⁶ ד' -

And the ר"י has a question on the explanation of the ר"ת; for we learnt in a תוספתא of אהלות in the fourth פרק -

אמר רבי יהודה שתי אבנים גדולות של ארבעה ארבעה טפחים שעשאן גולל לקבר -
ר"י said; 'two large stones each the size of four טפחים that he made both of them into a גולל for one grave -

המאהיל על גבי שתיהם טמא¹⁷ ניטלה אחת מהן המאהיל על גבי השנייה טהור -

One who hovers over either of them is טמא; if one of them was removed, whoever is מאהיל on the second stone is טהור -

מפני שיש לטומאה דרך שיצא -

Since the טומאה has a way to exit the קבר; in the air space that was provided by removing one of the גולל stones. This concludes the תוספות. תוספות asks -

מה שייך דרך שיצא לפירוש רבינו תם¹⁸ -

What meaning is there, that there is 'a way to exit' according to the ר"ת.

תוס' ר"י has another question on פר"ת:

ובתוספתא דאהלות סוף פרק ג' תניא מעשה באחד שמת בערב הפסח ולא רצו לקבורו¹⁹ -

And in the end of the third פרק of תוספות דאהלות we learnt in a ברייתא; there

¹⁶ The רש"י amends this to read יהודה בפרק ר' יהודה (it is in ג' פרק).

¹⁷ He is מאהיל על הגולל.

¹⁸ According to רש"י that the גולל is the cover of the coffin, the תוספתא is understood since one half of the cover is removed, we say that the טומאה leaves through that half opening and if one was מאהיל on the covered part he is טהור. However according to the ר"ת that גולל is a מצבה, what difference does it make if part of the מצבה is missing; how is there a way for the טומאה to exit, since the מת is still covered by the ארון?!

¹⁹ They wanted to bring the פסח קרבן that day and did not want to become טמא.

was a story with someone who died on **ערב פסח** and the people **did not want to bury him** -

ונכנסו הנשים²⁰ וקשרו החבל בגולל משכו האנשים מבחוץ וקברוהו הנשים -

So the women entered the room where the מת was, and tied the rope to the גולל, and brought the rope outside. The men who were outside dragged the מת with the rope to the burial place and the women buried him -

והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב -

And the men went and brought their קרבן פסח that evening. This concludes the תוספתא.

משמע שלא היו יכולין הנשים לקבורו עד שמשכו האנשים מבחוץ את הגולל -

It seems that the women could not bury him until the men outside would pull the גולל; now comes the question on the ר"ת -

ואם גולל הוא מצבה למה לא קברוהו בלא מצבה עד אחר הפסח -

And if גולל is a מצבה, why did not the women bury him without a מצבה until after פסח - (גולל) (the women were able to bury him as the story indicates, why did they need the גולל) -

אלא ודאי הוא כסוי ארון כפירוש הקונטרס ולפי שהיה של אבן היה כבד כל כך :

Rather it is like רש"י that the גולל is the covering of the coffin and since it was made of stone it was so heavy that the women could not take it to the cemetery (but once it was there they were able to bury him).

SUMMARY

According to רש"י the גולל is the lid of the coffin and the דופק are its sideboards, while according to the ר"ת the גולל is the מצבה and the דופק are the headstone and the footstone of the מצבה.

THINKING IT OVER

According to the ר"ת,²¹ what is the meaning of הגולל עד שיסתם; if the גולל is the מצבה it is never covered up?!

²⁰ It would seem that נשים are פטורות from bringing a קרבן פסח.

²¹ See footnote # 15.